

Ligt de sleutel onder de mat?

**Regelgeving en de opslag van
(object-)gegevens en sleutels
door particuliere beveiligings-
organisaties**

Een notitie voor intern gebruik
binnen het LBVM

Amsterdam, 23 augustus 1992
Van Dijk, Van Soomeren en Partners
in opdracht van LBVM
Caro Vermeulen
m.m.v. Paul van Soomeren

Inhoudsopgave

	Pagina:
Algemeen	1
1 Inleiding	3
2 Wat is een particuliere beveiligingsorganisatie	4
3 De ontwikkeling van particuliere beveiligingsorganisaties in Nederland	5
4 Wet- en regelgeving in de huidige situatie	7
5 Het bewaren van gegevens en sleutels in de praktijk	10
5.1 Randon	10
5.2 Fokker	10
5.3 Philips	11
5.4 Nederlandse Veiligheidsdienst	11
6 Het bewaren van objectgegevens	13
7 Samenvatting en conclusies	14
Nawoord	15

Algemeen

Deze notitie maakt deel uit van een serie van acht korte onderzoeken, uitgevoerd door Van Dijk, Van Someren en Partners (DSP) in opdracht van het Landelijk Bureau Voorkoming Misdrijven (LBVM).

De basis van dit onderzoek vormden een aantal (meer of minder) concrete vragen over het gebruik van technopreventieve middelen en daaruit voortvloeiende situaties die de medewerkers van Regionale Bureaus Voorkoming Misdrijven (RBVM) in praktijk tegen kwamen.

De kern van deze vragen was steeds 'regelgeving': wat zeggen de wet en andere regelingen over het gebruik van technopreventieve middelen en wat zijn de gevolgen van dit gebruik? Of, meer algemeen: hoe is dit onderwerp eigenlijk wettelijk geregeld?

Al deze vragen zijn in de eerste (algemene, oriënterende) fase geïnventariseerd bij medewerkers van RBVM's. Uit deze inventarisatie is de volgende lijst onderwerpen naar voren gekomen. In deze notitie besteden we aandacht aan onderwerp

- 1 Wat zijn de regels voor het opslaan van wapens?
- 2 Artikel 168 van de Gemeentewet biedt de mogelijkheid tot het stellen van eisen aan hang- en sluitwerk in nieuwbouw. Hoe werkt dit artikel in praktijk?
- 3 Wat zijn, in juridisch opzicht, de gevolgen van het gebruik maken van anti-vandalismevoorzieningen, als anti-klimpasta en anti-klimbeugels?
- 4 Wat zijn, in juridisch opzicht, de gevolgen van het gebruik maken van schrikdraad, anders dan in de veehouderij?
- 5 Wat zijn de juridische voorwaarden en gevolgen voor het gebruik van c.c.t.v. in openbare ruimte?
- 6 Wat zijn de regels voor de opslag van opiaten bij bijvoorbeeld apotheken?
- 7 **Wat zijn de regels voor de opslag van gegevens, sleutels, en dergelijke door de particuliere beveiligingsdiensten?**
- 8 Hoe werkt in praktijk de controle op een particuliere alarmcentrale zoals die is voorgeschreven in de Wet op de Weerkorpsen?

Elk van de onderwerpen is in een aparte notitie uitgewerkt door DSP. In de tweede fase is een antwoord geformuleerd op de negen vragen.

Het antwoord op een vraag kwam tot stand door het (vaak telefonisch, soms 'persoonlijk') benaderen van vele informanten¹, die steeds een klein stukje van de vraag konden beantwoorden. Uiteindelijk zijn al deze brokjes informatie verwerkt tot de definitieve notitie over elk van de onderwerpen. De lezer moet zich wel realiseren dat wij bij het beantwoorden van de vragen afhankelijk waren van informanten die (begrijpelijkwijs) vaak geen totaal-overzicht hebben over het onderwerp. Zij waren 'slechts' op hun deelgebiedje (zeer) bekend. Dit heeft tot gevolg dat de informatie misschien niet altijd even compleet is.

Daarnaast willen we de lezer erop attenderen dat bij sommige onderwerpen de ontwikkelingen zo snel gaan dat de antwoorden binnen korte tijd misschien niet helemaal volledig meer zijn. Dit is bijvoorbeeld het geval bij onderwerpen als 'schrikdraad' en het 'gebruik van c.c.t.v.'. Voor deze onderwerpen is men van plan de regelgeving aan te passen. Maar op dit moment is nog niet te zeggen op welke termijn of op welke punten dit gaat gebeuren.

¹ De namen van de informanten zijn in een bijlage bij iedere notitie opgenomen.

Elk van de acht notities is slechts bestemd voor intern gebruik binnen het Regionaal Bureau Voorkoming Misdrijven. Sommige informatie uit de notitie is namelijk nogal gevoelig van aard.

Zoals gezegd wordt in de volgende notitie onderwerp 7 (regelgeving en de opslag van objectgegevens, sleutels en dergelijke door de particuliere beveiligingsdiensten) verder uitgewerkt. Hierbij is gebruik gemaakt van (onder andere) wetten, besluiten, regelingen en circulaire. Terwille van de overzichtelijkheid staan in het onderstaand schema, voor wat betreft dit onderwerp, de door ons geraadpleegde wetten, en dergelijke.

Gebruikte regelgeving en de opslag van wapens

Gebruikte Wet/Regeling	Artikel	Vindplaats in deze notitie
Wet op de Weerkorpsen	10	pagina's 5 en 6
Uitvoeringsbesluit Wet op de Weerkorpsen	17; 18	pagina's 4 en 7
Beschikking Particuliere Beveiligingsorganisaties	8	pagina 7
Circulaire Particuliere Beveiligingsorganisaties	afdeling I: 7	pagina 8
Wet op de Persoonsregistraties	8; 23-27	pagina's 8 en 9
Regeling voor de erkenning van Elektrotechnische Beveiligingsinstallateurs	punt 4; 7	pagina 13

1 Inleiding

Tot aan het einde van de jaren zestig vond beveiliging slechts op bescheiden schaal plaats. Controle door de overheid op deze beveiliging was nauwelijks aanwezig. Deze controle bestond meestal uit een beperkt toezicht op nachtwakers en nachtveiligheidsdiensten, gegrond op een aantal bepalingen van de Wet op de Weerkorpsen en haar uitvoeringsvoorschriften. Deze Wet op de Weerkorpsen, die dateert van 11 september 1936, was bedoeld om de knokploegen van de N.S.B. te verbieden. Aan het einde van de jaren zestig, begin jaren zeventig, ontstond echter als gevolg van een groot aantal oorzaken een kentering in het beveiligingsgebeuren in Nederland. De aard van de beveiliging veranderde en ook de omvang nam enorm toe. Er ontstonden bijvoorbeeld (professionele) particuliere beveiligings- en bewakingsdiensten.

Hoewel de beveiliging toenam, bleef de wetgeving beperkt tot de Wet op de Weerkorpsen en een aantal uitvoeringsbesluiten. Pas in 1979 is een Beschikking Particuliere Beveiligingsorganisaties inwerking getreden, waarin het een en ander werd geregeld, met name op het gebied van eisen betreffende het personeel van een organisatie. Opmerkelijk is dat deze beschikking geen eisen stelt in verband met de inhoudelijke werkzaamheden van een beveiligingsorganisatie. Dit is des te opmerkelijker als men bedenkt dat de werkzaamheden onder andere bestaan uit het bewaren van persoonsgegevens, tekeningen/plattegronden van het object waarop de beveiligingsmiddelen zijn aangegeven en het bewaren van sleutels van het te bewaken gebouw. Worden er in andere wettelijke regelingen eisen gesteld voor het bewaren van sleutels en gegevens door particuliere beveiligingsorganisaties? Wat houden deze eventuele eisen in, worden ze gecontroleerd?

Kortom: wat zijn de relevante regelingen met betrekking tot de vraag welke wettelijke eisen er gelden voor het bewaren van sleutels en (object-)gegevens door een particuliere beveiligingsorganisatie?

Voordat we in hoofdstuk 3 deze vraag beantwoorden, omschrijven we eerst in hoofdstuk 1 wat er wordt verstaan onder een particuliere beveiligingsorganisatie en schetsen we in hoofdstuk 2 als achtergrond het historisch-juridisch kader van de organisatie. Het bewaren van objectgegevens wordt apart behandeld in hoofdstuk 5.

Voor hoofdstuk 3 is het antwoord gezocht in wetten en regelingen, alsmede door middel van een interview met een medewerker van een particuliere beveiligingsorganisatie. Daarnaast zijn voor hoofdstuk 4 telefonische gesprekken gevoerd met een aantal bedrijfsbeveiligingsdiensten over de vraag hoe zij in praktijk de sleutels en gegevens bewaren.

2 Wat is een particuliere beveiligingsorganisatie?

Een particuliere beveiligingsorganisatie is te omschrijven als een door particulieren in het leven geroepen organisatie waarvan de belangrijkste of enige activiteit bestaat uit de feitelijke handhaving van de veiligheid van personen en goederen of van de openbare orde en rust. De werkzaamheden kunnen in opdracht van derden worden uitgevoerd (zogenaamde 'contract-security'). Hierbij wordt gebruik gemaakt van menskracht en/of alarmcentrales. Daarnaast kunnen de werkzaamheden ook ten behoeve van het eigen bedrijf worden uitgevoerd (zogenaamde 'inhouse-security').

De beveiligingsorganisaties kunnen worden onderverdeeld in:

1. Particuliere beveiligingsbedrijven: ondernemingen die beroepsmatig werkzaamheden ten behoeve van derden verrichten welke zijn gericht of mede zijn gericht op de handhaving van de veiligheid van personen en goederen of van de openbare orde en rust. In hoofdzaak maken zij gebruik van menskracht. Dit is een voorbeeld van 'contract-security'.
2. Particuliere bedrijfsbeveiligingsdiensten: door ondernemingen in het leven geroepen organisaties welke werkzaamheden verrichten ten behoeve van het eigen bedrijf of de onderneming, welke gericht zijn of mede gericht zijn op de handhaving van de veiligheid van personen en goederen of van de openbare orde en rust. In hoofdzaak maken zij daarbij gebruik van menskracht. Dit is een voorbeeld van 'inhouse-security'.
3. Particuliere alarmcentrales: ondernemingen die beroepsmatig ten behoeve van derden werkzaamheden verrichten welke zijn gericht op de handhaving van de veiligheid van personen en goederen of van de openbare orde en rust, met gebruikmaking van detectoren. Deze detectoren geven hun bevindingen langs telecommunicatieverbindingen door aan een centraal meldpunt. Daar worden de bevindingen geregistreerd en op hun waarde geschat. Er kan vervolgens assistentie worden gevraagd bij de politie en eventueel bij andere overheids- en particuliere instanties.
4. Particuliere geld- en waardetransportbedrijven: ondernemingen die beroepsmatig ten behoeve van derden geld en grote waarden in beperkte omvang vervoeren.

Deze indeling ligt ook ten grondslag aan artikel 17 lid 2 van het Uitvoeringsbesluit Wet op de Weerkorpsen.

In deze notitie gaat het om de eerste twee onderdelen van de particuliere beveiligingssector.

3 De ontwikkeling van particuliere beveiligingsorganisaties in Nederland

Aan het begin van deze eeuw werden de eerste particuliere nachtveiligheidsdiensten opgericht die als voorloper van de huidige particuliere beveiligingsorganisaties kunnen worden beschouwd. Het betrof vooral kleine bedrijfjes waar gepensioneerden werkten die 's nachts de sloten van diverse panden controleerden. In de jaren twintig werden de eerste bedrijfsbeveiligingsdiensten opgericht. De bekendste hiervan is de bedrijfsbeveiligingsdienst van de Staatsmijnen in Zuid-Limburg. Als gevolg van de oprichting van knokploegen van onder meer fascistische partijen die actief waren in de aanloop naar de Tweede Wereldoorlog (onder andere de weerafdeling van de N.S.B.) wilde men een wet waarin de oprichting van deze weerkorpsen werd verboden. De handhaving van rust en openbare orde werd gezien als een overheidstaak en niet als een taak van particuliere organisaties. Het resultaat was de Wet op de Weerkorpsen die op 11 september 1936 in werking trad. In artikel 1 van deze wet wordt een weerkorps gedefinieerd als:

"Iedere organisatie van particulieren welke is gericht op, of voorbereidt tot het in onderling verband verrichten van, of deelnemen aan hetgeen tot de taak van weermacht of politie in de handhaving van de uit- en inwendige veiligheid en de openbare orde en rust behoort".

Deze omschrijving bleek echter dermate ruim dat ook organisaties waarvoor de wet niet was bedoeld onder de definitie vielen. In een Koninklijk Besluit, dat op 2 juli 1938 in werking trad, werden in artikel 1 een aantal organisaties genoemd waarvoor het verbod van artikel 1 niet van toepassing was. Tot deze organisaties behoorden onder meer de particuliere beveiligingsbedrijven.

De particuliere bewakingsdiensten kregen aldus een wettelijke basis waarvoor -op oneigenlijke wijze- gebruik werd gemaakt van de Wet op de Weerkorpsen. Immers: deze wet had oorspronkelijk het doel om quasi-politiële of -militaristische organisaties te verbieden en dus niet om de beveiligingsbedrijven te reguleren. Na de Tweede Wereldoorlog nam het aantal particuliere beveiligingsorganisaties in Nederland spectaculair toe. De oorzaak daarvan kan onder andere worden gezocht in de toegenomen (vermogens-)criminaliteit, de toegenomen welvaart waardoor nieuwe eigendomsvormen zijn ontstaan en de afgenomen sociale controle door traditionele kaders als school, de buurt en het gezin.

Doordat steeds vaker een beroep op particuliere beveiligingsorganisaties werd gedaan en nieuwe vormen van bewaking en beveiliging hun intrede deden (bijvoorbeeld geld- en waardentransport, beheer van alarmcentrales) bleek de regelgeving in de Wet op de Weerkorpsen en het Koninklijk Besluit onvoldoende te zijn. Om die reden werd in 1974 door de toenmalige Minister van Justitie de Werkgroep Bewaking en Beveiliging in het leven geroepen met als opdracht aanbevelingen te doen met betrekking tot de regelgeving van de particuliere beveiliging. In 1977 verscheen het eindrapport van de Commissie. Zij kwam daarbij tot de conclusie dat de regulering van, en het toezicht op, het bewakings- en beveiligingswezen in een speciaal daarvoor te ontwerpen wet diende te worden neergelegd. Aangezien een nieuwe formele wet lange tijd op zich zou laten wachten adviseerde zij aan de Minister het Koninklijk Besluit van 2 juli 1938 deels te wijzigen. De Minister nam dit advies over en op 18 augustus 1979 trad het gewijzigde Besluit in werking. Hierbij bleven de particuliere beveiligingsorganisaties op oneigenlijke wijze onder de Wet op de Weerkorpsen vallen, zij het in aangepaste vorm.

■

In het gewijzigde Koninklijk Besluit werd het begrip particuliere beveiligingsorganisatie gedefinieerd als 'een door particulieren in het leven geroepen organisatie welke is gericht of mede is gericht op feitelijke handhaving van de openbare orde en rust' (zie artikel 17 lid 1). Vervolgens worden diverse vormen van bewaking en beveiliging nader omschreven en is er tevens een restcategorie 'overige particuliere beveiligingsorganisaties' opgenomen. Hierbij moet men denken aan lijfwacht-organisaties en detectivebureaus. Deze restcategorie werd opgenomen om nieuwe vormen van beveiliging, die niet onder de genoemde omschrijving vallen, toch onder de werkingssfeer van de Wet op de Weerkorpsen en het Koninklijk Besluit te brengen.

De Minister van Justitie heeft tevens een ministeriële regeling opgesteld waarin de algemene toelatingseisen voor particuliere beveiligingsorganisaties werden neergelegd. Dit is de Beschikking Particuliere beveiligingsorganisaties (Bpbo) die in werking trad op 18 augustus 1979 en is laatstelijk gewijzigd op 1 februari 1990. De Minister stelde daarnaast een Adviescollege Bewaking en Beveiliging in (1979) welke onder meer de taak kreeg om aanbevelingen te doen met betrekking tot het ontwerpen van een wet die de Wet op de Weerkorpsen moet vervangen c.q. aanvullen. In juni 1988 bracht dit college advies uit waarin een aparte wettelijke regeling van de particuliere beveiliging werd voorgesteld.

Op 22 december 1989 werd het voorstel bij de Tweede Kamer ingediend en het ligt thans bij de Eerste Kamer. Het gaat in het voorstel om een partiële wijziging van die onderwerpen die niet kunnen wachten tot de integrale Beveiligingswet. De bedoeling is dat in 1992 een concept-wetsvoorstel aan de betrokken instanties ter advisering zal worden aangeboden.

■

4 Wet- en regelgeving in de huidige situatie

In dit hoofdstuk worden de relevante regelingen behandeld met betrekking tot de vraag welke wettelijke eisen er gelden voor het bewaren van sleutels, gegevens, en dergelijke, door particuliere beveiligingsorganisaties.

Hierbij moet men in de gaten houden dat de huidige regelgeving (binnenkort?) wordt vervangen en misschien andere of meer vereisten worden opgenomen.

Omdat het nog volstrekt onduidelijk is hoe deze regelingen er uit komen te zien is het voor ons nu niet mogelijk om de nieuwe situatie te beschrijven. De hieronder weergegeven vereisten komen dus voort uit de huidige regelgeving.

Van belang zijn:

- a. de Wet op de Weerkorpsen (1936);
- b. het Uitvoeringsbesluit Wet op de Weerkorpsen (Koninklijk Besluit 1938);
- c. de Ministeriële Beschikking Particuliere Beveiligingsorganisaties;
- d. de Wet op de Persoonsregistraties (1988).

Hieronder zullen deze regelingen afzonderlijk worden besproken.

a. de Wet op de Weerkorpsen

In deze wet worden **geen** inhoudelijke eisen gesteld voor het bewaren van gegevens, sleutels, en dergelijke door particuliere beveiligingsorganisaties. Zoals in hoofdstuk 2 is gezegd is de wet in deze vorm ook niet bedoeld voor dit soort voorschriften. In het wijzigingsvoorstel wordt in artikel 10 gesteld dat de Minister van Justitie "regels kan stellen met betrekking tot (onder andere) de wijze waarop de (te verrichten) werkzaamheden worden verricht". Hieronder zou in principe ook kunnen worden verstaan 'regels met betrekking tot het bewaren van gegevens en sleutels'. Uit een telefonisch gesprek met een medewerker van Bureau Bijzondere Wetten (Ministerie van Justitie) bleek dat er op dit gebied **geén** regels zijn te verwachten van de minister.

"Er zijn al regels op dit gebied: de Beschikking Particuliere Beveiliging Organisaties en de circulaire van de Minister van Justitie.

Hoewel het vrij eenvoudige regels zijn, zijn ze toch belangrijk. Het is niet nodig dat er op grond van artikel 10 van het Wijzigingsvoorstel nadere regels worden gestel".

b. het Uitvoeringsbesluit Wet op de Weerkorpsen

Artikel 17 en volgende handelen over de particuliere beveiligingsorganisaties. Het gaat hierin met name om de toelatingseisen. Hoewel artikel 18 lid 2 sub b zegt dat de Minister "regels kan stellen betreffende de wijze waarop die werkzaamheden worden verricht" blijkt uit geen enkele andere regeling (bijvoorbeeld een circulaire) dat de Minister daadwerkelijk regels heeft opgesteld omtrent het bewaren van zaken als gegevens en sleutels.

Ook in het Uitvoeringsbesluit worden dus geen inhoudelijke eisen gesteld met betrekking tot het bewaren van sleutels en gegevens.

c. de Beschikking particuliere beveiligingsorganisaties (Bpbo)

In deze regeling is een vereiste opgenomen omtrent het bewaren van gegevens en wel in artikel 8, dat als volgt luidt:

"De particuliere beveiligingsorganisatie dient maatregelen te treffen opdat geen vertrouwelijke gegevens in handen van onbekenden komen".

Deze eis wordt niet nader omschreven, ook niet in de toelichting op de Beschikking. Particuliere beveiligingsorganisaties mogen kennelijk zelf beslissen welke maatregelen zij treffen. Hiermee is meteen de zwakke plek van dit vereiste aangegeven: wie bepaald wat 'maatregelen' zijn? Stel dat een particuliere beveiligingsorganisatie als maatregel stelt dat 'vertrouwelijke gegevens in een bureaulade moeten worden bewaard' is dat dan een (afdoende) maatregel? Kan er een klacht worden ingediend tegen een particuliere beveiligingsorganisatie wanneer iemand waarvan de gegevens worden bewaard vindt dat dit niet goed gebeurt?

Op dit soort vragen geeft de Beschikking geen antwoord.

In de Circulaire Particuliere beveiligingsorganisaties wordt in een artikel aandacht besteed aan de situatie dat een particuliere beveiligingsorganisatie zich niet houdt aan de voorschriften die bij of krachtens de Wet op de Weerkorpsen zijn gesteld. In afdeling 1, artikel 7 staat:

"Indien blijkt dat een toegelaten particulier beveiligingsbedrijf bij het uitvoeren van de beveiligingswerkzaamheden in een gemeente zich niet houdt aan de voorwaarden bij of krachtens de Wet op de Weerkorpsen, verzoek ik het betrokken hoofd van de plaatselijke politie, indien de aldus ontstane problemen niet ter plaatse kunnen worden opgelost, mij hiervan schriftelijk in kennis te stellen".

Wij nemen aan dat onder dit artikel ook valt artikel 8 van Bpbo. Daaruit kan dan worden afgeleid dat de problemen die wij hierboven hebben genoemd in principe moeten worden opgelost door het hoofd van de plaatselijke politie. Als deze er niet uitkomt moet de Minister van Justitie schriftelijk in kennis worden gesteld. Onduidelijk is wat de Minister er vervolgens weer mee doet: gaat hij het probleem behandelen? Speelt hij het door naar een ander? Laat hij het bij het in kennis gesteld worden?

Dit wordt niet duidelijk uit de circulaire.

d. de Wet op de Persoonsregistraties

Het uitgangspunt van de Wet op de Persoonsregistraties is dat een persoonsregistratie **slechts mag worden aangelegd voor 'een bepaald doel'** -dat een redelijk belang dient- en dat zij niet voor andere doeleinden mag worden gebruikt. Een databankhouder moet bovendien zorg dragen voor de juistheid en volledigheid van de opgenomen gegevens. Het doel van de registratie mag niet in strijd zijn met "de wet, de openbare orde of de goede zeden" (artikel 4-6).

In artikel 8 is een verplichting neergelegd voor de houder van de persoonsregistratie:

"De houder draagt zorg voor de nodige voorzieningen van technische en organisatorische aard ter **beveiliging** van een persoonsregistratie tegen verlies of aantasting van de gegevens en tegen onbevoegde kennisneming, wijziging of verstrekking daarvan. Gelijke plicht rust op de bewerker voor het geheel of het gedeelte van de apparatuur die hij onder zich heeft".

Volgens de toelichting op de wet geldt deze verplichting ten opzichte van de geregistreerde, die bij niet-nakoming van de verplichting een actie naar **civiel** recht kan instellen. Het zal dan vaak een actie uit 'onrechtmatige daad' zijn. Er is bewust gekozen voor de civielrechtelijke weg; een strafrechtelijke vervolging verlangt namelijk een duidelijke 'delictsomschrijving' (waaraan de verdachte zich schuldig moet hebben gemaakt). Deze delictsomschrijving is (nog) niet te geven, omdat de materie (beveiliging, gegevens, computers, en dergelijke) niet is uitgekristalliseerd. Als een geregistreerde toch een strafrechtelijke vervolging wil instellen, kan hij dit via 'algemene geheimschending' proberen (artikel 272 Wetboek van Strafrecht).

Naast deze algemene eisen worden in de artikelen 23-27 specifieke eisen gesteld voor "de persoonsregistraties op het gebied van bedrijf en beroep en op overige gebieden". De registratie moet worden aangemeld bij de Registratiekamer (artikel 24 lid 1). Deze vereisten stellen ook geen inhoudelijke eisen aan het bewaren van gegevens. Hoe een organisatie gegevens bewaart kan door de organisatie zelf worden bepaald.

Een particuliere beveiligingsorganisatie die gegevens van mensen registreert moet dus aangeven met welk doel zij dit doet en mag niet 'voorbij' dit doel gaan. Daarnaast moet zij deze registratie aanmelden bij de Registratiekamer.

Samenvattend komt het erop neer dat er in wettelijke regelingen slechts één vereiste wordt gesteld en wel in artikel 8 van de Beschikking particuliere beveiligingsorganisaties. Deze eis is echter vrij algemeen gesteld en kan daardoor naar eigen inzicht worden ingericht. Daarnaast wordt door de Wet op de Persoonsregistraties voorgeschreven dat een organisatie slechts een registratie mag voeren 'met een bepaald doel'. Deze registratie moet worden aangemeld bij de Registratiekamer.

5 Het bewaren van gegevens en sleutels in de praktijk

Omdat de wet zo weinig regels geeft voor het bewaren van sleutels en gegevens leek het ons zinvol om na te gaan hoe particuliere beveiligingsorganisaties in praktijk omgaan met deze zaken.

We hebben gebeld met een aantal bedrijven die gebruik maken van beveiligingsorganisaties zelf met deze vraag.

5.1 Randon

"**Gegevens** worden opgeslagen in een data-base in de meldkamer. Deze gegevens komen de meldkamer niet uit, er zijn bijvoorbeeld geen telefoonlijnen verbonden met de data-base. De meldkamer is goed afgeschermd van 'onbevoegden'.

Eventuele uitdraaien van gegevens, gaan na gebruik in de papierversnipperaar en als er gegevens moeten worden verstuurd gaat dat per aangetekend stuk.

De **sleutels** van objecten die worden beveiligd zijn aanwezig in de surveillance-auto. Ze liggen in een kist die is verankerd op de bodem van de auto. De sleutels zijn genummerd en de surveillanten weten niet welk nummer sleutel bij welk gebouw/bedrijf hoort. Een surveillant kan een eventuele dief dus geen informatie geven over de sleutels en bijbehorende gebouwen. Als er een alarmmelding bij de meldkamer binnenkomt krijgt de surveillance-auto opdracht om naar het gebouw te gaan (via een code, omdat we nooit namen van bedrijven noemen over de mobilfoon in verband met meeluisterpraktijken). Als ze bij het gebouw zijn krijgen ze het nummer van de sleutel pas. Daarna worden alle nummers van de sleutels weer veranderd, zodat een surveillant niet kan onthouden welke sleutel bij het gebouw hoort.

Dit is een vrij uniek systeem, wat een nauwer communicatie en een goede organisatie vereist".

5.2 Fokker

"We zijn wel eens bezig geweest met het opstellen van een reglement voor dit soort zaken maar dat is niet gelukt omdat we te weinig (wettelijke) draagvlakken hadden. De wet regelt namelijk helemaal niets over preventie in dit soort gevallen. In de Wet op de Weerkorpsen is wel ten aanzien van het beheer van een bewakingsdienst het een en ander geregeld, maar dat heeft meer te maken met het uniform van het personeel, en dergelijke. Ook zegt deze wet dat er een "goedgekeurde instructie" moet zijn, maar wat dat precies is geeft deze wet niet aan. In praktijk wordt alles goedgekeurd zolang het maar in goed Nederlands is gesteld.

Bij ons worden de **gegevens** van mensen bewaard in overeenstemming met de Wet op de Persoonsregistraties. In deze wet staat dat iedere organisatie een gedragscode vast moet stellen die in overeenstemming is met de bepalingen uit die wet.

De **sleutels** van het te bewaken gebouw zijn niet onderworpen aan wettelijke regelingen. De moeilijkheid in praktijk is hierbij dat er verschillend wordt gedacht over de vraag wiens taak het beheren van de sleutels is. Het management van een bedrijf beslist hierover en zegt of het een taak is van de bedrijfsbeveiligingsdienst of van het management zelf. Het is dus een kwestie van bedrijfsvoering. Fokker kent geen vaste, uniforme regeling voor het bewaren van sleutels. Ieder managementonderdeel binnen Fokker regelt dit zelf.

5.3 Philips

"De **sleutels** worden door de beveiligingsdienst bewaard in een speciale ruimte die elektronisch is beveiligd. Er moet onderscheid worden gemaakt tussen sleutels die het personeel inlevert aan het einde van hun dienst en sleutels die de beveiligingsdienst zelf heeft. De sleutels van het personeel worden door de beveiligingsdienst bewaard in de speciale ruimte. De sleutels van het gebouw die de beveiligingsdienst zelf heeft, hangen niet in deze ruimte. Deze sleutels hebben de beveiligingsmensen bij zich en geven ze bij de overdracht van een dienst door aan hun collega's.

Persoonsgegevens hebben we alleen van mensen die hier werken. Ik heb geen idee wat we daarmee doen, hoe we die bewaren. Zijn daar wettelijke regels voor dan? Dat is een kwestie voor Personeelszaken".

5.4 Nederlandse Veiligheidsdienst

"Als wij mensen of bedrijven moeten adviseren over het bewaren van **gegevens** doen wij dit vaak door ze procedurevoorschriften aan te bieden. Ieder bedrijf heeft bijvoorbeeld wel een procedure voor het beheer van de kas. Zo'n kas-procedure kan, enigszins aangepast, ook gelden voor het omgaan met gegevens. Bijvoorbeeld de zogenaamde 'functie-procedure': slechts bepaalde mensen in bepaalde functies hebben toegang tot de gegevens.

Daarnaast is het van belang dat er regels worden vastgelegd over de vernietiging van gegevens. Vroeger zag je nog al eens dat een werknemer het 'oud papier' inzamelde voor een goed doel en daarbij ook papieren met gegevens van andere werknemers meenemen. Dat zou absoluut niet moeten worden toegestaan. Men zou een aparte procedure moeten opstellen voor het vernietigen van gegevens.

Tegenwoordig worden gegevens vaak bewaard op floppy's. Het is dan van groot belang dat bijvoorbeeld niet iedereen inkijk in de harddisc heeft en dat werknemers geen floppy's mee naar huis mogen nemen. Gegevens die op papier staan moeten in een brandvrije kast worden bewaard zodat ze niet verloren kunnen gaan. Wij adviseren vaak de zogenaamde 'sleutelprocedure'. Deze procedure houdt in dat je kasten 'klassificeert' naar hun inhoud en vervolgens aan iedere klasse een richtlijn koppelt: de kasten uit klasse 1 moeten altijd op slot zijn, de kasten uit klasse 3 mogen open zijn, etc. Ook is daarbij geregeld wie een sleutel van welke kast mag hebben. Persoonlijke gegevens, beoordelingsformulieren, contracten, en dergelijke zouden dan in de 'strengste' klasse moeten worden bewaard. Deze kasten staan natuurlijk in een gedetecteerde ruimte, waar niet iedereen in kan komen.

Samengevat is het belangrijkste bij gegevens dat er voorschriften moeten zijn voor de vraag wie er toegang heeft tot de gegevens.

Sleutels zijn de ramp in elk bedrijf. Wij adviseren bedrijven altijd om één persoon verantwoordelijk te maken voor de sleutels. Daarnaast moeten er procedures worden opgesteld voor het laten na-maken van sleutels, zodat niet iedereen maar alle sleutels kan laten na-maken. Dit betekent dat sleutels ook nooit door werknemers mee naar huis mogen worden genomen. Ook zou er in een soort persoonsdossiers moeten worden bijgehouden welk personeelslid er welke sleutels heeft, zodat het niet kan voorkomen dat ex-werknemers jaren na hun vertrek nog sleutels van het gebouw hebben. Dat gebeurt nu nog veel te veel".

-

6 Het bewaren van objectgegevens

Naast gegevens over de personen die bij een bedrijf werken, komen ook de gegevens over het **gebouw** (object) waarin het bedrijf is gevestigd, in aanmerking voor 'veilig opbergen'. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om tekeningen/plattegronden van het object waarop de beveiligingsmiddelen zijn aangegeven. Gemakshalve spreken wij over 'objectgegevens'.

In de Wet op de Weerkorpsen zijn géén bepalingen opgenomen die voorschriften bevatten over het bewaren van objectgegevens. De Wet op de **Persoonsregistratie** bevat dit soort bepalingen uiteraard ook niet. Regels voor objectgegevens zijn slechts opgesteld voor degenen die de beveiligingsmiddelen in een object aanbrengen: de **installateurs**.

De Regeling voor de erkenning van Elektrotechnische Beveiligingsinstallateurs (REB 1983) stelt in artikel 7:

"Een ingeschrevene is, onverminderd het overigens in deze regeling bepaalde, verplicht (....)

4. ten aanzien van de bedrijfsuitoefening de volgende regels in acht te nemen:

a. alle vertrouwelijke informatie van de opdrachtgever te beschermen door deze brand- en inbraakwerend op te bergen. Voorts zorg te dragen voor een afdoende elektronische en mechanische beveiliging van deze berging; de vertrouwelijke informatie blijft te alle tijde eigendom van de opdrachtgever en mag behoudens zijn schriftelijke toestemming nimmer, -behoudens wettelijke verplichting en (behoudens schriftelijke toestemming van de opdrachtgever) ter controle op de naleving van de verplichtingen ingevolge deze regeling-, aan derden worden overgedragen of ter inzage worden gegeven".

In de REB 1983 is niet aangegeven wat een bedrijf kan doen als het 'schade lijdt' als gevolg van het niet (goed) nakomen van deze verplichting door de installateur. Denkbaar is echter dat het bedrijf een actie uit onrechtmatige daad kan instellen (artikel 162, Boek 6 Nieuw Burgerlijk Wetboek).

Op deze plaats vermelden we tot slot dat gegevens, die zijn opgeslagen in een computer (zowel persoons- als objectgegevens) in de toekomst zullen worden beschermd door het Wetboek van Strafrecht. Hierin wordt opgenomen een artikel 138a, dat strafbaar stelt:

"Het kraken van een computersysteem en het onderscheppen van dataverkeer".

Het 'criterium' voor het overtreden van dit artikel is dat er '**door de beveiliging heen**' moet worden gebroken. Op dit moment is nog niet bekend wanneer dit artikel in werking zal treden.

7 Samenvatting en conclusies

In deze notitie gaat het om de vraag naar wettelijke vereisten voor het bewaren van sleutels, (object-)gegevens en dergelijke door particuliere beveiligingsorganisaties. In hoofdstuk 1 wordt aangegeven wat onder een particuliere beveiligingsorganisatie wordt verstaan en om welke soort het in deze notitie gaat: de particuliere beveiligingsbedrijven en de particuliere bedrijfsbeveiligingsdiensten. Een kenmerk van beiden is dat zij gebruik maken van mankracht om de veiligheid van personen en goederen of van de openbare orde en rust te handhaven.

In hoofdstuk 2 wordt de ontwikkeling beschreven die particuliere beveiligingsorganisaties hebben doorgemaakt in Nederland. Deze ontwikkeling is van belang omdat daarmee wordt geïllustreerd dat de omvang en taakstelling van een particuliere beveiligingsorganisatie aanmerkelijk is veranderd maar de wetgeving hetzelfde is gebleven. Dit zorgt voor een scheve verhouding tussen praktijk en (wets-) theorie.

De huidige wet- en regelgeving wordt behandeld in hoofdstuk 3. Van belang zijn:

- a. de Wet op de Weerkorpsen (1936);
- b. het Uitvoeringsbesluit Wet op de Weerkorpsen (Koninklijk Besluit 1938);
- c. de Ministeriële Beschikking Particuliere beveiligingsorganisaties;
- d. de Wet op de Persoonsregistraties (1988).

Slechts in de ministeriële beschikking wordt één vereiste gegeven voor het bewaren van sleutels, gegevens en dergelijke:

"De particuliere beveiligingsorganisatie dient maatregelen te treffen opdat geen vertrouwelijke gegevens in handen van onbekenden komen".

Deze eis wordt niet nader omschreven en het is dus aan de particuliere beveiligingsorganisatie overgelaten hoe zij invulling geeft aan dit vereiste.

In de Circulaire Particuliere beveiligingsorganisaties wordt wel aangegeven wat er moet worden gedaan indien een particulier beveiligingsbedrijf zich niet houdt aan de voorwaarden bij of krachtens de Wet op de Weerkorpsen:

" (...) verzoek ik het betrokken hoofd van de plaatselijke politie, indien de aldus ontstane problemen niet ter plaatse kunnen worden opgelost, mij hiervan schriftelijk in kennis te stellen".

Wat er vervolgens door de minister wordt gedaan, is niet aangegeven in de Circulaire.

In hoofdstuk 4 wordt ingegaan op het bewaren van sleutels en gegevens in de praktijk. We hebben gebeld met een aantal bedrijfsbeveiligingsdiensten en hen gevraagd hoe zijn hiermee omgaan.

Hoofdstuk 5 gaat in op de vereisten die zijn gesteld aan het bewaren van objectgegevens. Deze eisen worden gesteld in de Regeling voor de erkenning van Elektrotechnische Beveiligingsinstallateurs (REB 1983). Artikel 7, punt 4 van deze Regeling schrijft voor dat er "brand- en inbraakwerend moet worden bewaard" en dat er "afdoende elektrotechnische en mechanische beveiliging van deze berging" moet zijn. Deze voorschriften gelden voor de **installateur** van de elektrotechnische beveiliging van het object.

Nawoord

De informatie die is opgenomen in deze notitie is verkregen via (gesprekken met) informanten, die wij op deze plek daarvoor willen bedanken.

In het bijzonder gaat onze dank uit naar de heer Staal, Randon Beveiliging; de heer Keyzer, Fokker Aircraft BV; de heer Sietsma, Philips Security Office; de heer Kradolfer, Nederlandse Veiligheidsdienst.

Tevens willen wij mevrouw B. van Bakel van het LBVM, de heer T. Boot van het TBBS en de heer H. Stienstra van DSP bedanken voor hun bijdrage aan de totstandkoming van deze notitie.

■

■

7 De activiteiten van STAT

7.1 Omschrijving rol en activiteiten

STAT is een instituut voor deskundigheidsbevordering binnen de jeugdhulpverlening. Binnen STAT is een (vrouwelijke) functionaris aangesteld voor de scholings- en vormingsprojecten voor meisjes.

De rol van STAT bij de scholings- en vormingsprojecten voor meisjes bestaat uit de volgende onderdelen:

- 1 de selectie van instellingen en de voorbereiding van het project;
- 2 het verdelen van de subsidie over de betrokken instellingen;
- 3 het leveren van een bijdrage aan de programma's van de instellingen;
- 4 deskundigheidsbevordering via cursussen, het bijhouden van nieuwe ontwikkelingen en literatuur;
- 5 het organiseren van bijeenkomsten voor onderlinge uitwisseling tussen de vier instellingen ;
- 6 het ontwikkelen van initiatieven binnen de jeugdhulpverlening (lezingen en dergelijke) voor de overdracht van ervaringen en resultaten.

Op basis van het beschikbare budget had de medewerkster van STAT ongeveer anderhalve dag per twee weken beschikbaar voor het project.

Ad 1 De selectie van instellingen en de voorbereiding van het project

De selectie van instellingen is gebeurd overeenkomstig de door WVC gestelde selectiecriteria (zie hoofdstuk 1). Stat heeft de aanwezigheid van voldoende draagvlak binnen het management van de vier instellingen, achteraf gezien goed ingeschat.

De medewerkster van STAT heeft als inhoudelijke voorbereiding voor het project de cursus 'socialisatie en economische zelfstandigheid van meisjes' ontwikkeld en uitgevoerd. Deze tweedaagse cursus is gevolgd door 2 projectmedewerkers van het PPI en door 3 medewerkers van het DTP-project; 4 deelnemers waren afkomstig van De Brink terwijl de Leo-Stichting met 6 deelnemers vertegenwoordigd was.

Alle geïnterviewden zijn positief in hun waardering voor de cursus. Vooral de onderlinge uitwisseling werd als positief ervaren. De geïnterviewden van de Leo Stichting en van de WIL-projecten geven aan de cursus inhoudelijk ook als zeer nuttig te hebben ervaren.

De cursus heeft niet gewerkt als gemeenschappelijk inhoudelijk vertrekpunt voor '....het ontwikkelen van programma's die uitgaan van de maatschappelijke positie en de sexespecifieke socialisatie van meisjes....'¹. Hiervoor was vermoedelijk ook een langere en intensievere voorbereidingsfase nodig geweest.

Ad 2 Het verdelen van de subsidie

STAT heeft gekozen voor een gelijke verdeling van de beschikbare subsidie over de projecten. Deze verdeling is niet door alle instellingen als de juiste ervaren. De medewerkster van STAT vond de coördinerende en begeleidende taak van STAT

¹ Overeenkomstig de algemene doelstelling van de projecten.

Van: Bram

Voor: SC-overleg d.d. 18-08-1992

De financiële stand van zaken medio 1992

De Jaarcijfers 1991

De jaarcijfers 1991 zijn in concept gereed. Het resultaat was (nog) wat slechter dan ik had voorspeld.

In "Jaaroverzicht 1991/Vooruitblik 1992" ging ik er van uit dat we bij een omzet (exclusief doorbestedingen) van ongeveer 1.3 miljoen ongeveer quitte zouden spelen aangezien de bedrijfskosten op eenzelfde bedrag (i.c. ongeveer gelijk aan 1990) werden ingeschat. De kosten pakken echter zo'n f 70.000,- hoger uit.

Achteraf gezien niet zo vreemd omdat ik een paar zaken vergeten was:

- door de kosten van brochure, mailing, naamsverandering etc. lagen de kantoor-kosten in 1991 zo'n f 35.000,- hoger dan in 1990;
- de personeelskosten vielen toch zo'n f 60.000,- hoger uit dan in 1990.

Deze stijging wordt voor een deel verklaard uit het (gedeeltelijk) wegwerken van de RC's van Van Dijk en Van Soomeren (waar overigens alleen de fiscus beter van wordt). Voorts zijn de loonkosten sinds de invoering in 1988 van het door Lex (een econoom) ontwikkelde systeem een moeilijk beheersbare kostenpost (zie bijlage 1).

Overigens zal in de definitieve versie van de jaarcijfers de omzet met minimaal f 70.000,- worden verhoogd, zodat het resultaat in ieder geval niet negatief is. Vanzelfsprekend drukt dit de resultaten voor 1992 enigszins; de vooruitzichten voor het lopend jaar zijn echter dermate positief dat enige tempering niet onverstandig is.

Verwachting omzet (bruto-doorbestedingen) 1992

Volgens het tijdschrijfsysteem is de t/m periode 7 gerealiseerde omzet f 1.013.416,- (excl. de GAK-inkomsten).

Op basis van de combinatie van factuurgegevens met de tijdschrijfgegevens kom ik nagenoeg gelijk uit. Wanneer we deze gegevens extrapoleren naar een te verwachten omzet voor geheel 1992 dan ligt die omzet iets onder de f 1.900.000,-. Hierbij zij overigens aangetekend dat als de tegenvaller van 1991 niet gecompenseerd zou worden de voorspelling (op grond van de combinatie van factuurgegevens met tijdschrijfgegevens) voor de omzet op ongeveer 2 miljoen zou uitkomen.

We mogen er mede gelet op de personele ontwikkelingen (de komst van Eric) vanuit gaan dat de target-omzet voor 1992 zijnde f 1.875.000,- gehaald zal worden, hetgeen betekent dat de omzet met iets meer dan f 500.000,- zal stijgen ten opzichte van 1991.

Als we kijken naar het overzicht uit bijlage 1 dan blijkt dat een dergelijk grote omzetstijging zich nog niet eerder heeft voorgedaan in de BCP/DSP geschiedenis.